

на Плутарха; азъ му говорихъ за речника на Неофита и за необходимостта отъ латинско образование изобщо. Подиръ това приказвахъ съ Натанаила и Кирила, за училищата, за учението, не много, но солидно, *conserver le goût pour arrpprendre encore plus* [да запазятъ желание да научатъ нѣщо повече]. Натанаилъ ми говори за Преспа, островъ Градъ и Ахилъ, развалини, билъ е тамъ. За възможното възобновяване на св. София. Вирпинскиятъ манастиръ, Натанаилъ не знае за следи отъ него, макаръ че е самъ отъ тамошното село Кочевие, подъ Черна Гора. Скопие билъ доста чистъ български градъ. Въ Охридъ въ частни ржце имало грамоти съ имената на епархиитъ на охридскитъ архиепископи. Князътъ дойде при насъ: за постройката на гимназията, мисли св. София да се остави като *ruine, plus pittoresque* [като развалина ще бжде по-живописна], водопроводи въ София, други държави привличатъ поданици, а българитъ до сега сж ги отблъсвали, много ги има въ Влашко, сега не искатъ да се върнатъ. — Князътъ говорѣше повече български. Дълго стоя на страна съ Григория.

Следъ това минахъ въ адютантската стая. Говорихъ съ Хитрово — македонскитъ училища, паспортътъ на мировия сждия Поповъ е издаденъ на името Степановъ. Грековъ бѣше тамъ. Тайнитъ интриги на префекта Храновъ. *Les nouvelles partout très bonnes* [новинитъ отъ всѣкжде били твърде добри]. Екзархътъ билъ за строги мѣрки, и ако, каже, бждатъ избрани 2—3 либерални началници, да се унищожалъ изборътъ. Грековъ се бои отъ опозицията и следъ извършената работа. Въ Свищовъ щѣли да отидатъ съ стотици и хиляди хора отъ Троянъ, отъ Русчукъ, да контролиратъ какво ще правятъ народнитъ представители; азъ съветвахъ да се отпуснатъ особни параходи, *il governo pagará* [правителството ще плаща]. Промѣнитъ въ указа за престѣпленията по печата сж повече като административна мѣрка. Опасни лица *au fond* сж две: Цанковъ и Стамболовъ. — Славейковъ заминалъ да агитира изъ Софийската губерния.

26 май/7 юний, вторникъ. Къмъ вчерашния дневникъ. Князътъ напи за екзарха, да даде Господъ, щото нѣкога да пребиваваме въ единъ градъ и въ сжитъ граници (*et avec les mêmes frontières*). Стана дума и за посещението на княза въ Цариградъ, той самъ разправя, какъ по улицитъ на всѣкжде било пълно съ войска, на гжсто, това ставало отъ страхъ предъ турския фанатизъмъ, имало много бѣжанци. Султанътъ треперялъ, мѣничкъ, Хеирединъ играелъ първата роля *avec suffisance* [доволно добре], говорѣлъ отъ високо съ княза: когато не Ви провърви нѣкакъ тамъ, обърнете се къмъ мене, съ други думи, *je vous accorde ma protection* [азъ Ви взимамъ подъ свое покровителство]. Каратеодори треперялъ предъ Хеиредина; той между разговора — за Италия и пжтуването